

Liliia Prokopenko,

PhD of Historical Sciences, Associate Professor,

Chief Librarian Research Department

Yaroslav Mudryi National Library of Ukraine

**Providing access to knowledge is an important area
of library reconstruction after World War II**

The article considers the experience of acquisition library collections with new publications as one of the important directions of library restoration after World War II. The losses of injured libraries in some countries due to World War II are briefly described. It is emphasized that in addition to the physical destruction or damage of library buildings, the destruction of library resources as a result of hostilities, libraries in many countries suffered significant losses due to limited acquisition of their collections with new publications, which resulted from six years of isolation during the war. It is revealed that one of the most active states that aided in the post-war restoration of libraries in Europe and Asia was the United States. The experience of implementing the Program "Aid to Libraries in War Areas", which the American Library Association implemented in 1941—1947 with funding from the Rockefeller Foundation, is studied. The general results of the program in both areas of implementation — the purchase of books and the purchase of periodicals — are described, and receipts at special requests of individual institutions and scientists are also considered. The receipt of scientific literature to the main beneficiaries of the program — libraries in Bulgaria, Poland, Romania, the USSR, Hungary, Czechoslovakia and Yugoslavia — is analyzed. It is emphasized that the program contributed to the post-war restoration of library collections in European and Asian countries, and the establishment of scientific and cultural international relations.

Keywords: libraries during World War II; post-war library reconstruction; American Library Association; Program "Aid to Libraries in War Areas"; replenishment of library collections

Надійшла до редакції 28.02.2025

ЗА РУБЕЖЕМ

[https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.8\(349\).47-52](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.8(349).47-52)

УДК 021(410):314.151.3-054.73(=161.2:410)](045)

Оксана Клименко,

кандидатка історичних наук, доцентка,

завідувачка відділу наукових видань НБУВ

klimenko_oz@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0003-4821-8503>[https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId](https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57457369900)

=57457369900

ResearcherID GPF-5449-2022

Олена Сокур,

кандидатка наук із соціальних комунікацій,

старша дослідниця,

завідувачка відділу науково-методичної

роботи НБУВ

sokurolo@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-9861-3283>[https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId](https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57457558800)

=57457558800

ResearcherID GON-5837-2022

**Підтримка українських біженців з боку
бібліотек Великої Британії**

У статті досліджено діяльність бібліотек Великої Британії з підтримки українських біженців і сприяння їх адаптації за кордоном у сучасних умовах російсько-української війни.

Аргументовано, що публічні бібліотеки Великої Британії, допомагаючи українцям, реалізують такі сутнісні функції, як інформаційна, освітня, консультаційна, комунікаційна, рекреаційна та дозвілєва.

Зроблено висновок, що публічні бібліотеки Великої Британії — це безпечні простори, у межах яких українці знаходять підтримку й інформаційне забезпечення для ефективної адаптації до нових соціокультурних умов, інтелектуального та духовного розвитку.

Констатовано, що британські книгозбірні проводять роботи з комплектування фондів українськими книжками у традиційному й електронному форматах, організовують заходи з популяризації української культури та емоційної підтримки українських біженців, приділяючи особливу увагу дитячій аудиторії. Форми підтримки є різноманітними, але всі вони значущі для збереження стійкості нашої країни та народу у боротьбі з ворогом.

Результати дослідження свідчать про популярність і дієвість британських бібліотечних ініціатив. З'ясовано, що успішній адаптації та підвищенню якості життя українських біженців у новому для них соціальному середовищі сприяє розширення програм підтримки й інтеграції, які реалізують британські бібліотеки.

Ключові слова: українські біженці; бібліотеки Великої Британії; діяльність публічних бібліотек; сервіси бібліотеки; функції бібліотек

Постановка проблеми. Після повномасштабного вторгнення РФ мільйони українців були змушені шукати прихистку в різних куточках світу; пріоритетами міграції стали безпека, стабільність і соціальна захищеність. Згідно з даними ООН, станом на 30.11.2024 за кордоном проживало понад 6 млн українців зі статусом тимчасового захисту: найбільше — у Німеччині (1 152 620 осіб), Польщі (987 925) і Чехії (385 190) [6; 7]. Станом на 25.03.2025 у Великій Британії, яка надавала візу відповідно до різноманітних програм (зокрема, Family Scheme та Homes for Ukraine; статус біженця дає змогу студентам безоплатно навчатися у Великій Британії), мешкало понад 300 тис. наших громадян [9].

Важливу діяльність з інтеграції українських біженців у нові соціально-економічні й культурні умови провадять британські бібліотеки. Заклади "пропонують широкий спектр послуг, ресурсів і просторів для відвідувачів різного віку та інтересів" [2], і за десятиліття накопичили значний досвід роботи з мігрантами, трансформувалися у центри соціального обміну, комунікаційної адаптації й культурної взаємодії, якими опікуються держава та місцеві громади.

Аналіз досліджень і публікацій засвідчив, що вивчення діяльності закордонних бібліотек з підтримки українських біженців є надзвичайно актуальним з огляду на можливість впровадження апробованого британського досвіду в українську бібліотечну практику. Автори публікацій одностайні в думці, що бібліотечні ініціативи потрібні й дієві для ефективної адаптації українських біженців у новому соціокультурному середовищі, позаяк "бібліотеки задіяні в таких ситуаціях не лише як джерела знань та інформації, але й як центри соціального обміну та культурної взаємодії. Бібліотеки пропонують безпечне місце для навчання, обміну інформацією та спілкування" [1, с. 12].

І. Киричок висвітлює досвід роботи бібліотек Британії, наголосивши, що університетські й публічні книгозбірні добре обладнані сучасною технікою, простір — інклюзивний, комфортно організований для самостійної та групової роботи, проведення заходів, інтелектуального до-

звілля, документний фонд — переважно у відкритому доступі, для його класифікації використовують національну систему [6].

Г. Безпала та А. Курман репрезентували основні проекти підтримки України й українців, ініційовані швейцарськими інституціями й приватними особами [1].

Досвід роботи закордонних бібліотек з інтеграції біженців і мігрантів у суспільство висвітлювали Л. Прокопенко та І. Лісова [11]. Дослідниці наголошують, що невіддільним складником цього процесу є високий рівень соціальної довіри як основний компонент соціального капіталу громадян і показник цивілізованого суспільства. Авторки зауважують про потребу вивчення й впровадження цього досвіду в роботу українських книгозбірень із внутрішньо переміщеними особами.

Л. Дем'янюк проаналізувала програми міжнародних організацій і закордонних бібліотек із підтримки українських книгозбірень та бібліотекарів під час воєнного стану [4] — "Бібліотеки для України" та "Бібліотеки для біженців" (Libraries for Ukraine; Libraries for refugee) від організацій EBLIDA, NAPLE та Public Libraries 2030. У розміщених на вебсайтах зверненнях ініціатори закликають "бібліотеки надавати будь-яку можливу підтримку, безпечне місце для українських біженців, книги та інші медіа, а також доступ до інформації та освіти. <...> Бібліотеки мають сприяти продовженню освіти біженців, особливо дітей та молоді, а також організовувати курси для оволодіння базовими основами мови приймаючих країн" [4, с. 106].

Н. Стрішенець дослідила особливості різноаспектної допомоги Британської бібліотеки українським книгозбірням під час воєнного стану [12], адже саме британці з перших днів повномасштабного вторгнення найактивніше підтримували нашу країну. Важливу фактографічну інформацію щодо допомоги, яку надають українським біженцям бібліотеки світу, уміщено у блозі Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого [8].

Водночас досліджень, які б ґрунтовно висвітлювали діяльність бібліотек Великої Британії з підтримки українських біженців, не виявлено.

Мета статті — дослідити діяльність бібліотек Великої Британії з підтримки українських біженців і сприяння їх адаптації за кордоном.

Методологічну основу статті становлять системний і структурно-функціональний підходи; принципи об'єктивності та єдності взаємозв'язку із сучасними умовами; методи дослідження: логічні, узагальнення, джерелознавчого пошуку (моніторинг контенту вебсайтів бібліотек Великої Британії).

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційний розвиток та ефективне функціонування інформаційно-бібліотечної сфери — важливий складник державної політики Великої Британії. Роботою публічних бібліотек опікується Державний секретар з інформатики, культури, засобів масової інформації та спорту, а також громадські організації, фонди й органи місцевої влади. Окрім того, для пошуку нових джерел фінансування та додаткових коштів книгозбірні співпрацюють із волонтерами й приватними підприємствами, регулярно пропонують нові платні послуги (дослідницькі, оренда приміщень тощо) [10].

Публічні бібліотеки Великої Британії (понад 3,6 тис. установ на 69,98 млн населення), допомагаючи українським біженцям, реалізують такі сутнісні функції, як інформаційна, освітня, консультаційна, комунікаційна, рекреаційна та дозвіллева. Серед основних завдань британських бібліотек: культурно-творче збагачення користувачів; популяризація читання; надання доступу до інформаційно-комунікаційних технологій і підвищення цифрової грамотності населення; сприяння в розкритті творчого потенціалу читачів усіх вікових категорій; пропагування здорового способу життя; зміцнення комунікаційних зв'язків у громаді [10].

Бібліотеки країни допомагають новим мігрантам в інтеграції до нового соціального середовища й адаптації до місцевих традицій і звичаїв, надаючи культурну, комунікаційну, соціальну підтримку, сприяючи взаємодії з місцевим населенням на основі взаємної толерантності та поваги до культурної різниці.

Мета діяльності Бібліотечно-інформаційної асоціації (The Library and Information Association, CILIP), професійної спілки бібліотекарів, інформаційних працівників і менеджерів знань Великої Британії, утвореної 2002 р. як спадкоємиці Бібліотечної асоціації (1877), — "поставити інформаційні та бібліотечні навички та професійні цінності в центр демократичного, рівноправного та успішного суспільства" [13; 14].

Товариство головних бібліотекарів (Society of Chief Librarians, SCL) й Асоціація бібліотекарів старших класів для дітей та освітніх закладів (Association of Senior Children's and Education Librarians, ASCEL) у щорічній заяві сфокусували увагу на таких основних послугах: вільний доступ до комп'ютерів і Wi-Fi; вільний доступ до матеріалів для вивчення англійської мови, фізичних та онлайн-ресурсів іншими мовами (охоплюючи валлійську в Уельсі); безоплатні заходи та ресурси для читання для дітей і сімей; наявність фахівців, які допомагають із доступом до інформації й ресурсів; простір для навчання та спілкування; інформування про місцеві служби освіти, охорони здоров'я й добробуту, громадські організації та ресурси; екскурсії бібліотекою й ознайомлення з її послугами [14].

Публічні бібліотеки країни відіграють важливу роль в інтеграції українських біженців у британське суспільство, "...виступають інформаційними хабами для українців, які вимушені були покинути свою країну, де вони можуть отримати необхідну інформацію та допомогу у вирішенні міграційних питань та налагодження їх проживання у Великобританії" [3]. Бібліотечні працівники комплектують фонди українськими книжками в паперовій та електронній формах, організовують заходи з популяризації української культури й емоційної підтримки українців, приділяючи особливу увагу дитячій аудиторії.

Благодійна організація Bookmark Reading від початку повномасштабної збройної агресії зібрала один мільйон фунтів і підготувала букбокси для українських дітей-біженців від п'яти до дев'яти років, які містили книги українською й англійською мовами, планшет із завантаженими виданнями різними мовами, застосунками для вивчення мов, освітніми платформами, а також канцелярське приладдя, ігри тощо.

Від червня 2022 р. Британська бібліотека спростила процедуру отримання читачького квитка біженцям з України, яким достатньо лише підтвердити тимчасову адресу, хоча зазвичай потрібно надати документ, що посвідчує особу й підтверджує місце проживання.

У серпні 2022 р. на допомогу українським біженцям Британська бібліотека за участі Посольства України та першої леді України О. Зеленської (онлайн) презентувала проєкт "Книжки без кордонів". У його межах Британська служба ліцензування видавців профінансувала 16 тис. видань українською мовою для дітей-біженців від 3 до 17 років, а друкарня Halstan їх ви-

готовила. Зазначимо, що макети та дозволи на друк надали українські видавництва.

У травні 2023 р. О. Зеленська особисто відвідала Британську бібліотеку та взяла участь у презентації проєкту "Українська книжкова полиця" у Великій Британії. Зазначимо, що це частина великого проєкту від нашого уряду "Українські книжкові полиці у світі" (Ukrainian Bookshelves Worldwide), спрямованого на розповсюдження видань рідною мовою серед дітей-біженців. Як зазначає Н. Стрішенець, ініціатива "Українська книжкова полиця" стала продовженням великого проєкту "Книги без кордонів", що мав на меті популяризацію української культури й літератури за кордоном [12].

У кожному районі графства Гемпшир 19 публічних бібліотек регулярно проводять заходи "Україна об'єднує", оскільки є місцевими центрами приймання й інформування біженців і родин, які їх прихищають. Ці заходи допомагають українцям спілкуватися й знайомитися з іншими людьми, налагодити комунікацію з місцевими службами, благодійними та громадськими організаціями.

Загалом, публічні бібліотеки Великої Британії за місцем проживання українських біженців пропонують різноманітні освітні послуги — від курсів англійської мови до заходів, що сприяють практичному використанню мови й розвитку розмовних навичок, зокрема й у тих, хто щойно прибув у країну.

Понад 190 тис. українців переїхали до Великої Британії за програмою Homes for Ukraine від часу її старту в березні 2022 р., майже половину осіб працевлаштовано. Долучилися до цього процесу й британські книгозбірні, в яких нині працюють українські бібліотекарі. До прикладу, в бібліотеці Stamford Hill Library працює українка В. Ерен, яка змогла реалізувати свій фах в іншій країні й нині виконує обов'язки library officer. Як зазначає наша співвітчизниця, надзвичайно важко здобути таку посаду без досвіду роботи за кордоном, але наполегливість, бажання працювати та бути корисною допомогли досягти успіху [5].

20 вересня 2024 р. на презентації "Бібліотеки-посестри: Україна — Велика Британія" було започатковано партнерство між книгозбірнями двох країн. Організаторами акції стали БФ "Бібліотечна країна" та БО Libraries Connected. Це надзвичайно важливий крок на шляху до розбудови культурного діалогу між Україною та Великою Британією. У межах співпраці українські та британські бібліотекарі прагнуть об'єднати зусилля для обміну досвідом і знаннями задля спільної реалізації культурних ініціатив, зокрема й підтримки українських біженців. Така взаємодія дає шанс українським бібліотекам стати амбасадорами та голосом своєї держави на міжнародній арені. Це приклад того, як багато можуть зробити бібліотеки у міжнародних відносинах і народній дипломатії завдяки активній участі в суспільному житті.

Висновки. Публічні бібліотеки Великої Британії — це сучасні багатофункціональні осередки й безпечні простори, де українці знаходять підтримку, доступ до інформації та знань задля ефективної адаптації до нових соціокультурних умов і розвитку. Допомагаючи українцям, публічні бібліотеки Великої Британії реалізують такі сутнісні функції, як інформаційна, освітня, консультативна, комунікаційна, рекреаційна та дозвілєва. Книгозбірні проводять роботи з комплектування бібліотечних фондів українськими книгами в паперовому та електронному форматах, організовують заходи з популяризації української культури й емоційної підтримки наших співвітчизників. Форми підтримки українських біженців із боку британських бібліотек є різноманітними, але всі вони однаково значущі й важливі для стійкості нашої країни та народу в боротьбі з ворогом.

Перспективним, на наше переконання, є ґрунтовне вивчення результативності окремих програм підтримки українських біженців та узагальнення апробованого досвіду публічних бібліотек Великої Британії щодо роботи з мігрантами для впровадження в сучасну українську бібліотечну практику.

Список бібліографічних посилань

1. Безпала Г., Курманн А. Солідарність у дії: швейцарські бібліотечні проєкти для майбутнього України. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського* / редкол.: Ю. Половинчак (голов. ред.), С. Закірова (заст. голов. ред.), Т. Дубас (відп. секр.) [та ін.] ; відп. ред. О. Василенко, наук. ред. О. Клименко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. Київ, 2024. Вип. 72 : Бібліотечна наука і практика в умовах воєнного стану. С. 9—19.
2. Британські бібліотеки. 4.04.2024. *OPORA*. URL: <https://ua.opora.uk/blog/brytanski-biblioteki> (дата звернення: 17.02.2025).
3. Горчинська В. Обмін досвідом з бібліотеками Великої Британії. 28.01.2023. *Блог Національної бібліотеки імені Ярослава Мудрого*. URL: <https://oth.nlu.org.ua/?p=7086> (дата звернення: 21.03.2025).

4. Дем'янюк Л. Ініціативи міжнародних організацій на підтримку бібліотечно-інформаційного комплексу України. *Бібліотечний вісник*. 2023. № 2. С. 102—113. doi: <https://doi.org/10.15407/bv2023.02.102>.
5. Інтерв'ю з українкою Вірою Ерен, бібліотекаркою в Лондоні. *Бібліотечна країна*. URL: <https://livelibrary.com.ua/news/vira-eren/> (дата звернення: 21.03.2025).
6. Киричок І. Досвід роботи бібліотек Британії: погляд українського бібліотекаря : доповідь-презентація на XXII Міжнар. наук.-практ. конф. "Медичні бібліотеки України: досягнення, можливості, перспективи" (Тернопіль, 16—17 жовтня 2024 р.). Харків, 2024. URL: <https://repo.knmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/9b5fd60b-54ce-4615-a57c-b632f22b0822/content> (дата звернення: 20.03.2025).
7. Кількість біженців з України в ЄС знову зросла і складає 4,2 мільйона — дані Євростату. 15.01.2025. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-yevrostat-bizhentsi-ukrayintsi/33276981.html/> (дата звернення: 18.02.2025).
8. Кравченко С. Підтримка переселенців з України публічними бібліотеками різних країн. *Блог Національної бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого*. URL: <https://oth.nlu.org.ua/?p=6810> (дата звернення: 17.03.2025).
9. Мортон Б. Чому тисячі українців можуть залишитися без житла і роботи у Великій Британії. 25.03.2025. *BBC News Україна*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cpq2q20wl7lo> (дата звернення: 26.03.2025).
10. О'Даннел З. Історії успіху: Роль бібліотек в громадському житті Великої Британії. *Благодійний фонд "Бібліотечна країна"*. URL: <https://www.slideshare.net/slideshow/ss-236785116/236785116> (дата звернення: 10.03.2025).
11. Прокопенко Л. С., Лісова І. В. Роль бібліотек у формуванні соціального капіталу: зарубіжний досвід інтеграції біженців. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Актуальні питання збереження та інноваційного розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3—5 жовтня 2023 р.). Київ, 2023. С. 139—142. URL: https://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/er-0004726.pdf (дата звернення: 15.03.2025).
12. Стрішенець Н. Міжнародна допомога українським бібліотекам у час війни: приклад Британської бібліотеки. *Бібліотечний вісник*. 2023. № 2. С. 114—120. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004690> (дата звернення: 14.03.2025).
13. The library and information association. *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/wiki/Chartered_Institute_of_Library_and_Information_Professionals (дата звернення: 14.03.2025).
14. Vincent J. Welcoming Refugees to the UK (and to Libraries). 30.09.2015. *CILIP: The library and information association*. URL: <https://www.cilip.org.uk/news/482799/welcoming-refugees-to-the-uk-and-to-libraries.htm> (дата звернення: 14.03.2025).

Oksana Klymenko,

PhD of Historical Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Science Publications
of the Vernadsky National Library of Ukraine

Olena Sokur,

PhD of Social Communications, Senior Researcher,
Head of the Department of Scientific and Methodical Affairs
of the Vernadsky National Library of Ukraine

Support for Ukrainian refugees by UK libraries

The article reveals the activities of libraries in Great Britain in supporting and assisting Ukrainian refugees in the current conditions of the Russian-Ukrainian war.

It is argued that in the conditions of the Russian-Ukrainian war, public libraries in Great Britain, helping Ukrainians, implement such essential functions as informational, educational, consulting, communication, recreational and leisure.

It was concluded that public libraries in Great Britain are safe spaces where any Ukrainian finds support and access to information and knowledge for effective adaptation to new socio-cultural conditions and their effective development. Work is underway to complete library collections with Ukrainian books in both traditional and electronic formats, and events are being organized to popularize Ukrainian culture and provide emotional support to Ukrainian refugees, with a special emphasis on children. The forms of support provided by British libraries to Ukrainian refugees are diverse, but all of them are equally significant and important for the resilience of our country and people in the fight against the enemy. The results of the study demonstrate the necessity and effectiveness of British library initiatives. It has been established that the successful adaptation and improvement of the quality of life of Ukrainian refugees in their new social environment is facilitated by the expansion of support and integration programs implemented by these book collecting centers.

Keywords: Ukrainian refugees; libraries of Great Britain; public library activities; library services; library functions

References

1. Bezpala G. & Kurmann A. (2024). Solidarnist u diyi: shvejcarski bibliotechni proyeki dlya majbutnogo Ukrayini. *Naukovi praci Nacionalnoyi biblioteki Ukrayini imeni V. I. Vernadskogo*, 72, pp. 9—19.
2. Britanski biblioteki. (2024). *OPORA*. Available at: <https://ua.opora.uk/blog/brytanski-biblioteki> [Accessed 17.02.2025].
3. Gorchinska V. (n. d.). Obmin dosvidom z bibliotekami Velikobritaniyi. 28.01.2023. *Blog Nacionalnoyi biblioteki imeni Yaroslava Mudrogo*. Available at: <https://oth.nlu.org.ua/?p=7086> [Accessed 21.03.2025].
4. Dem'yanyuk L. (2023). Iniciativi mizhnarodnih organizacij na pidtrimku bibliotechno-informacijnogo kompleksu Ukrayini. *Bibliotechnij visnik*, 2, pp. 102—113. doi: <https://doi.org/10.15407/bv2023.02.102>.
5. Interv'y u z ukrayinkoyu Viroyu Eren, bibliotekarkoyu v Londoni. (n. d.). *Bibliotechna krayina*. Available at: <https://livelibrary.com.ua/news/vira-eren/> [Accessed 21.03.2025].
6. Kirichok I. (2024). *Dosvid roboti bibliotek Britaniyi: poglyad ukrayinskogo bibliotekarya : dopovid-prezentaciya na XXII Mizhnar. nauk.-prakt. konf. "Medichni biblioteki Ukrayini: dosyagnennya, mozhlivosti, perspektivi" (Ternopil, 16—17 zhovtnya 2024 r.)*. Harkiv. Available at: <https://repo.knmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/9b5fd60b-54ce-4615-a57c-b632f22b0822/content> [Accessed 20.03.2025].
7. Kil'kist bizhenciv z Ukrayini v YeS znovu zroslo i skladaye 4,2 miliona — dani Yevrostatu. (2025). *Radio Svoboda*. Available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-yevrostat-bizhentsi-ukrayintsi/33276981.html/> [Accessed 18.02.2025].
8. Kravchenko S. (n. d.). Pidtrimka pereselenciv z Ukrayini publichnimi bibliotekami riznih krayin. *Blog Nacionalnoyi biblioteki Ukrayini im. Yaroslava Mudrogo*. Available at: <https://oth.nlu.org.ua/?p=6810> [Accessed 17.03.2025].
9. Morton B. Chomu tisyachi ukrayinciv mozhut zalishitsya bez zhitla i roboti u Velikij Britaniyi. (2025). *BBC News Ukrayina*. Available at: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cpq2q20w17lo> [Accessed 26.03.2025].
10. O'Dannel Z. (n. d.). Istoriyi uspihu: Rol bibliotek v gromadskom zhitti Velikoyi Britaniyi. *Blagodijnij fond "Bibliotechna krayina"*. Available at: <https://www.slideshare.net/slideshow/ss-236785116/236785116> [Accessed 10.03.2025].
11. Prokopenko L. S. & Lisova I. V. (2023). Rol bibliotek u formuvanni socialnogo kapitalu: zarubizhnij dosvid integraciyi bizhenciv. *Biblioteka. Nauka. Komunikaciya. Aktualni pitannya zberezheniya ta innovacijnogo rozvitku naukovih bibliotek : materialy Mizhnar. nauk. konf. (Kyiv, 3—5 zhovtnya 2023 r.)*. Kyiv, pp. 139—142. Available at: https://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/er-0004726.pdf [Accessed 15.03.2025].
12. Strishenec N. (2023). Mizhnarodna dopomoga ukrayinskim bibliotekam u chas vijni: priklad Britanskoyi biblioteki. *Bibliotechnij visnik*, 2, pp. 114—120. Available at: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004690> [Accessed 14.03.2025].
13. The library and information association. (n. d.). *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/wiki/Chartered_Institute_of_Library_and_Information_Professionals [Accessed 14.03.2025].
14. Vincent J. (2015). Welcoming Refugees to the UK (and to Libraries). *CILIP: The library and information association*. Available at: <https://www.cilip.org.uk/news/482799/welcoming-refugees-to-the-uk-and-to-libraries.htm> [Accessed 14.03.2025].

Надійшла до редакції 31.03.2025

До уваги передплатників!

Угоду щодо передплати на видання Книжкової палати України

можна укласти безпосередньо з установою.

Звертайтеся у відділ підготовки та розповсюдження видань

тел. (044) 292-65-73

e-mail: vydannya@ukrbook.net

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 21783-11683ПР від 31.12.2015.

Формат 60x84^{1/8}. Ум. друк. арк. 6,05. Тираж 25 пр. Зам. 43.

Журнал надруковано на обладнанні Книжкової палати України

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1954 від 24.09.2004.

До уваги читачів: електронний варіант журналу "Вісник Книжкової палати" ISSN 2076-9555 (онлайн-версія) розміщено на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в розділі "Наукова періодика України":

http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKP/index.html